

Faget løftes frem og avdelingene består

Refleksjoner etter Bergen

Landsstyret har talt, enstemmig og med ettertrykk. Legeforeningen skal trekke den fulle konsekvens av å være en forening av leger. Det vil si – det organisasjonsmessige byggverk vi gjennom 120 år har skapt nasjonalt og lokalt, og som er tuftet på ideen om å makte tyngre løft når vi løfter i flokk – skal gi likeverdig plass også for faglige løft, ved siden av bestrebelsene for økonomi og arbeidsvilkår, kunnskapsformidling og helsepolitisk engasjement. Riktignok har foreningen gjennom hele sin historie ønsket faglige organisasjonsfremstøt velkommen. Etter hvert som foreninger ble dannet innen ulike fagmiljøer, ble de anerkjent av Legeforeningen, og i 1951 ble de direkte innlemmet i foreningen med status som spesialforeninger, regulert av Legeforeningens lover. Men de bygde fortsatt på at medlemmer frivillig sluttet opp om og finansierte det faglige arbeid.

Et viktig skritt ble tatt på begynnelsen av 1990-tallet da seks hovedsaklig «økonomiske» spesialforeninger samt Yngre legers forening (Ylf), ble omgjort til yrkesforeninger med pliktig medlemskap. Yrkesforeningenes relative suksess har nok imidlertid – i en viss monn – medført at de faglige foreningene kan ha følt seg stemoderlig behandlet.

Nå har landsstyret gjort et prinsippvedtak om at Legeforeningens medlemmer også skal ha en faglig tilknytning til den organisatoriske arena. De spesialforeninger som er representative for en godkjent medisinsk spesialitet, skal få status som underavdelinger av Legeforeningen på lik linje med fylkesavdelingene og yrkesforeningene, og med medlemmer som i hovedsak er obligatorisk tilmeldt. Legeforeningen vil oppkreve et «fagkontingenttillegg». Det høyeste organ – landsstyret – får ansvaret for å sørge for at de fagmedisinske underavdelingene får ressurser fra fellesskapets kasse og andre arbeidsbetingelser som kan resultere i nye faglige løft. Med denne siste steinen i byggverket er på en måte ringen sluttet. Legeforeningen blir både i navnet og i gavnet en organisasjon som kan gi fellesskap og utløp for alle sider ved legers virkestrang og organisasjonstalent. Vi er høyt differensiert, men fullstendige og derfor en helhet.

Historiens dom blir nok at integreringen av de faglige organer utgjorde den skjellsettende del av landsstyrets beslutning. Men det er også gjort andre viktige, strategiske grep.

Personlig er jeg meget tilfreds med at landsstyret konkluderte diskusjonen om hvorvidt Legeforeningen bare skal finnes i Oslo og for øvrig være et virtuelt samarbeid mellom yrkesforeningsrepresentanter, eller om vi skal ha formelle avdelinger landet over. Det har vært sagt at fylkesavdelingene er en kostbar fornøyelse, uten at medlemmene derved er spesielt fornøyde med deres aktiviteter. Sikkert er det at det er stor variasjon i hvor sterkt fylkesavdelingene står i grasrotas organisasjonsbevissthet. Men i et langstrakt land som har desentralisert ansvaret for å forvalte helsetjenester på kommuner og regionale og lokale foretak, er det vanskelig å se at en forening av leger kan greie seg uten lokale ledd som taler på vegne av helheten av alle medlemsgrupper og har formelt ansvar for sin gjøren og laden overfor et årsmøte bestående av de samme medlemsgrupper.

Landsstyrets vedtak bør resultere i at foreningens lokale ledd får større klarhet om sine oppgaver både som samlende sosial organisme, som aktør i den lokale helsepolitikken og som base for yrkesforeningenes tillitsvalgte innen området.

Et annet viktig grep ligger i omfordelingen av ansvar for rekruttering og valg av tillitsvalgte på arbeidsplassene og i innføringen av prinsippet om de arbeidsplassstillitsvalgte gjennomgående representasjon i egenskap av også å være organisasjonstillitsvalgte. De leger som får kollegenes tillitserklæring og mandat til å ivareta deres interesser overfor lokale arbeidsgivere og kontraktspartnerer, skal samtidig utgjøre yrkesforeningenes representasjon i lokalforeningsstyret, i eget landsråd og en vesentlig del av fremtidens landsstyre. Jeg er ikke i tvil om at dette vil bidra sterkt til at foreningen holdes à jour med medlemmenes ønsker til en hver tid, og at veien fra menig medlem til foreningens høyeste organ vil være så kort og enkel som mulig.

Det tredje grepet er å gjøre foreningens organisasjon mer fleksibel innenfor den tredelte hovedstruktur. De tidligere detaljerte bestemmelser om fylkesavdelinger og yrkesforeninger skal erstattes av mer objektive kriterier for lokal- og yrkesforeninger, slik at det blir et element av dynamikk i organisasjonen. Antall og art av lokalforeninger og yrkesforeninger kan endre seg, uten tunge lovendringsprosesser. Antall og art av fagmedisinske foreninger vil utvikle seg i takt med utviklingen av godkjente spesialiteter.

Å løfte seg etter håret er ikke lett. Å endre en organisasjon, der oppgaver, ansvar, makt og innflytelse er fordelt på posisjoner som er bemannet, er heller ikke lett. Vi må imidlertid kunne si at vi bestod prøven. Fra et utgangspunkt der spriken var lettere å se enn sømmene, arbeidet landsstyret – under ledelse av dyktige dirigenter – seg metodisk frem til konklusjoner som var praktisk talt enstemmige. Det lover godt for den sluttsteinen som skal legges på neste ordinære landsstyremøte med vedtak av fornyede lover, der realitetene fra Bergensmøtet er innarbeidet.

Enighet om en organisasjonsstruktur er bra, men i seg selv ikke nok. En aktiv organisasjon med de mål og oppgaver Legeforeningen har gitt seg selv krever ressurser. Landsstyrets vedtak innebærer fortsatt totalkontingent for det obligatoriske medlemskap, som altså fra 2007 også får en faglig dimensjon. Denne nye aktiviteten vil bli finansiert gjennom «fagkontingenttillegget» som skal betales av de medlemmer som har autorisasjon. Dessuten får yrkesforeningene og de fagmedisinske foreninger adgang til å utskrive en begrenset tilleggskontingent. Legeforeningen blir altså ikke billigere, men heller ikke mye dyrere. Forutsetningsvis blir den bedre og mer effektiv i arbeidet for medlemmer og fag.

Hans Kristian Bakke

Hans Kristian Bakke
hans.kristian.bakke@legeforeningen.no
president